

FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utgiven i Helsingfors den 29 mars 2023

502/2023

Lag om tvistenämnden för energimarknaden

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Nämndens behörighet och uppgifter

1 §

Tvistenämnden för energimarknaden

Tvistenämnden för energimarknaden är ett oavhängigt och opartiskt rättsskyddsorgan som behandlar elmarknadstvister som anhängiggjorts av andra slutkunder än konsumenter.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

- 1) *slutkund* en kund som köper el för eget bruk,
- 2) *konsument* en konsument enligt 1 kap. 4 § i konsumentskyddslagen (38/1978),
- 3) *elföretag* en fysisk eller juridisk person, med undantag för slutkund, som bedriver åtminstone en av följande verksamheter: produktion, överföring, distribution, aggregering, efterfrågefleksibilitet, energilagring, leverans eller inköp av el och som ansvarar för kommersiella arbetsuppgifter, tekniska arbetsuppgifter eller underhåll i samband med dessa verksamheter,

3 §

Nämndens behörighet

Nämnden har till uppgift att ge rekommendationer om hur sådana enskilda tvister mellan elföretag och slutkunder bör lösas som gäller rättigheter och skyldigheter enligt elmarknadslagen (588/2013) i ärenden som berör elavtal som avses i V avdelningen i elmarknadslagen och som andra slutkunder än konsumenter för till nämnden för prövning. Nämnden är dock inte behörig att handlägga ärenden som hör till Energimyndighetens behörighet, om vilka det föreskrivs i 6 a § i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden (590/2013).

RP 318/2022
EkUB 49/2022
RSv 318/2022

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 (32019L0944); EUT L 158, 14.6.2019, s. 125

502/2023

4 §

Övriga uppgifter

Nämnden kan ge utlåtanden till domstolarna när dessa behandlar ärenden som hör till nämndens behörighet.

2 kap.

Nämndens sammansättning

5 §

Medlemmar och föredragande

Nämnden har en ordförande och en viceordförande i bisyssla samt högst sju andra medlemmar i bisyssla. Varje medlem har en personlig suppleant.

Vid nämnden finns en eller flera föredragande i bisyssla.

Ordföranden leder nämnden och svarar för dess resultat.

6 §

Medlemmarnas och föredragandenas behörighet

Av ordföranden och viceordföranden krävs allmän behörighet för domartjänst och god förtroenhet med elmarknaden.

Av medlemmarna krävs en högre högskoleexamen som är lämplig för uppdraget och förtroenhet med elmarknaden och energimarknaden i övrigt, näringslivet eller företagsverksamhet. Av minst en medlem krävs högre juridisk högskoleexamen. Det som föreskrivs om medlemmar gäller också suppleanter.

Av den som förordnats till föredragande krävs högre juridisk högskoleexamen eller någon annan högre högskoleexamen som är lämplig för uppdraget.

7 §

Utnämning och förordnande av medlemmar

Tvistenämnden för elmarknaden utnämns av statsrådet för fyra år i sänder. Medlemmarnas mandat fortsätter tills nya medlemmar har förordnats. Om en ny medlem behövs i nämnden, förordnar arbets- och näringsministeriet en medlem för återstoden av mandatperioden.

Medlemmar, suppleanter och föredragande får inte skiljas från sitt uppdrag utan vägande skäl.

8 §

Tjänsteansvar och jäv

Medlemmarna och föredragandena handlar under tjänsteansvar.

I fråga om jäv för medlemmarna och föredragandena tillämpas bestämmelserna om domarjäv med undantag av 13 kap. 7 § 2 mom. i rättegångsbalken.

Handläggning och avgörande av en elmarknadstvist

9 §

Inledande och beredning av ett ärende

Ett ärende inleds vid nämnden genom en skriftlig eller elektronisk ansökan.

Ett bemötande av ansökan ska begäras av sökandens motpart. Detta är dock inte nödvändigt, om ansökan vid beredningen av ärendet konstateras vara uppenbart grundlös.

Nämnden får avgöra ett ärende också när ett i 2 mom. avsett bemötande inte har lämnats in.

Under beredningen av ett ärende ska förlikning eftersträvas, och vid behov ska ett förslag som främjar förlikning läggas fram. Under beredningen får det också föreslås att sökanden avstår från sitt krav på handläggning av ärendet, om det med beaktande av tillämplig lagstiftning, rättspraxis eller nämndens beslutspraxis är uppenbart att avgörandet i ärendet skulle gå emot sökanden.

10 §

Utredning av ett ärende

Nämnden får i syfte att utreda ett ärende höra sakkunniga, inhämta utlåtanden och andra utredningar samt förrätta syn.

En person som står i sådant förhållande till en part eller till saken att personens trovärdighet äventyras får inte anlitas som sakkunnig.

11 §

Avstående från avgörande eller behandling av ett ärende

Om det är känt att ett ärende har inletts eller avgjorts vid domstol, får nämnden inte avgöra det.

Nämnden behöver inte avgöra ett ärende, om

- 1) ett avgörande i ärendet förutsätter att muntliga bevismedel används,
- 2) ärendet har inletts eller avgjorts utanför domstol i något annat organ för lösning av tvister,
- 3) sökandens motpart är i konkurs,
- 4) det inte är ändamålsenligt att behandla ärendet i nämnden på grund av att det är exceptionellt komplicerat och svårt att utreda.

Ett beslut om att inte behandla ett ärende fattas av ordföranden eller vice ordföranden. Om nämnden inte behandlar en ansökan som har getts in till nämnden, ska den ge sökanden och sökandens motpart ett motiverat beslut om ärendet.

Om en sökande återkallar sin ansökan, förfaller behandlingen av ärendet i nämnden.

12 §

Avgörande av ärenden i nämnden samt beslutförhet vid sammanträde

Ärendena avgörs vid nämndens sammanträden på föredragning och utifrån skriftligt material. Som föredragande verkar en till uppgiften förordnad föredragande vid nämnden.

Nämndens sammanträde är beslutfört när ordförande eller vice ordförande samt minst två andra medlemmar är närvarande.

13 §

Avgörande av ärenden i andra fall

Ordföranden och vice ordföranden får ensamma avgöra ett ärende på föredragning, om den som avgör ärendet och föredraganden är eniga om beslutet och

- 1) nämndens beslutspraxis i likartade ärenden är vedertagen,
- 2) samma tvistefråga har avgjorts genom ett tidigare beslut av nämnden, eller
- 3) ärendet är uppenbart ogrundat, av ringa betydelse eller klart i fråga om sak och enkelt i rättslig mening.

14 §

Omröstning

På omröstning vid nämndens sammanträden tillämpas 23 kap. 1, 3–6 och 8 § i rättegångsbalken.

15 §

Rekommendation om hur ärendet bör avgöras

En rekommendation till avgörande av ärendet med motivering ska ges skriftligen senast 90 dagar från det att nämnden har haft tillgång till allt det material som behövs för att avgöra ärendet. I ytterst komplicerade tvister får nämnden enligt prövning förlänga fristen på 90 dagar. Parterna ska då underrättas om att fristen har förlängts samt om den uppskattade tidpunkten för när en rekommendation kommer att ges.

16 §

Ersättning till staten för utredningskostnader

Om nämndens rekommendation till avgörande till viktigaste del är ofördelaktig för ett elföretag som är svarande eller för någon annan part på elmarknaden, ska nämnden i rekommendationen ange hur stora kostnader staten har orsakats genom att utlåtanden och utredningar har inhämtats i ärendet och syn förrättats.

Om ett elföretag som är svarande eller för någon annan part på elmarknaden för vilken en rekommendation varit ofördelaktig inte följt rekommendationen och förlorar en rättegång i samma ärende, ska domstolen, om den fått kännedom om rekommendationen, förplikta näringsidkaren att ersätta staten för de kostnader som avses i 1 mom. Ersättning behöver inte dömas ut eller får dömas till ett lägre belopp, om ersättningskyldigheten med hänsyn till de omständigheter som har kommit fram i ärendet vore oskälig eller om det har funnits grundad anledning till rättegången.

17 §

Partskostnader

Ingen avgift tas ut för utredning och handläggning av ett ärende vid nämnden. Parterna svarar själva för sina kostnader. Om en part på egen bekostnad har inhämtat sakkunnigutlåtanden eller andra för ärendets avgörande behövliga utredningar, kan nämnden dock rekommendera att parten ersätts för de kostnader som detta medfört.

Den ersättning som nämnden rekommenderat enligt 1 mom. ska vid prövning av ärendet i domstol jämföras med rättegångskostnader enligt 21 kap. i rättegångsbalken.

18 §

Beslutets natur och besvärsförbud

Nämndens beslut är inte verkställbart och har inte samma rättsverkningar som ett förvaltningsbeslut eller en dom. Ändring i beslutet får inte sökas genom besvär. Handläggning vid nämnden utgör inget hinder för att föra ärendet till behörig myndighet eller till allmän domstol för prövning.

Nämnden ska när den informerar parterna om sitt avgörande samtidigt nämna det besvärsförbud som anges i 1 mom. samt det faktum att nämndens avgöranden är rekommendationer.

19 §

Rättelse av fel i ett beslut

Om nämndens beslut grundar sig på klart oriktig eller bristfällig utredning eller på uppenbart oriktig tillämpning av lag, eller om det har skett ett fel i förfarandet då beslutet fattades, kan nämnden undanröja sitt felaktiga beslut och avgöra ärendet på nytt. Beslut om rättelse ska fattas vid nämndens sammanträde. Har ärendet avgjorts enligt 13 §, beslutar ordföranden eller viceordföranden om rättelse av beslutet.

Rättelse av ett i 1 mom. avsett sakfel förutsätter inte parternas samtycke. Parterna ska dock underrättas om det fel som finns i beslutet och om att nämnden ämnar avgöra ärendet på nytt.

Nämnden ska rätta uppenbara skriv- eller räknefel eller andra med dem jämförbara klara fel i sina beslut. Ett fel behöver dock inte rättas, om det gått mer än två år sedan beslutet meddelades.

20 §

Delgivning av beslut

På delgivning av nämndens beslut tillämpas förvaltningslagen (434/2003), dock inte bestämmelserna om offentlig delgivning.

21 §

Tillämpning av förvaltningslagen

Till den del något annat inte föreskrivs i denna lag ska förvaltningslagen tillämpas på förfarandet i nämnden.

4 kap.

Särskilda bestämmelser

22 §

Samarbete med konsumenttvistenämnden

Nämnden ska samråda med konsumenttvistenämnden för att tillhandahålla enkla, rättvisa, öppna, oberoende, effektiva och välfungerande tvistlösningsförfaranden i sådana tvister som avses i 3 §.

502/2023

23 §

Nämndens förvaltnings-, kansli-, informations- och lokaltjänster

Arbets- och näringsministeriet sköter nämndens förvaltnings-, kansli-, informations- och lokaltjänster.

24 §

Närmare bestämmelser och föreskrifter

Närmare bestämmelser om nämndens organisation, personal och administration samt om avgörande av förvaltningsärenden utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

Närmare bestämmelser om hur arbetet i nämnden organiseras ges i nämndens arbetsordning som ordföranden fastställer efter att ha hört nämndens sammanträde.

25 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 september 2023.

Helsingfors den 23 mars 2023

Republikens President

Sauli Niinistö

Näringsminister Mika Lintilä